

BILTEN

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

januar - mart 2020. godine

Erasmus+

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO
OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dragi eTwinneri,

i ovom tromjesečnom biltenu našeg druženja sa vama kome drugo posvetiti najviše pažnje nego entuzijazmu i odvažnosti nastavnika da djeluju i rade u skladu sa novonastalom situacijom ne samo u Bosni i Hercegovini nego i u čitavom svijetu. Zadesilo nas je stanje prirodne nesreće ili pod drugim nazivom vanredno stanje zbog pojave Korona virusa. U tom momentu veoma bitna informacija koja je uslijedila u cijeloj BiH je obustava nastavnog procesa u ustanovama za sve nivoe obrazovanja a sve s ciljem zaštite ljudskih života. Međutim bitna informacija za sve školarce u Bosni i Hercegovini je ta da tokom obustave nastave imaju priliku da prate redovnu nastavu putem malih ekrana. Učenici se redovno informišu o tačnim terminima koje mogu naći na zvaničnim stranicama @MultimedijaBHRT i @RTRSvijesti. Također redovnu onlajn nastavu imaju i učenici Kantona Sarajevo sa svojim predmetnim nastavnicima. Sve navedeno ukazuje na ogromni entuzijazam i volju kako nastavnika tako i učenika i njihovih roditelja da proces odgoja i obrazovanja bez obzira na sve ne smije stati. Zahvaljujući i našim eTwinnerima i eTwinning alatima mnoge nastavne teme se realizuju u skladu sa potrebama nastavnog plana i programa kao i potrebama različitih nivoa obrazovanja.

Bez obzira na novonastalu situaciju, zahvaljujući eTwinning platformi imamo mogućnost komunikacije i saradnje sa nastavnicima širom svijeta. I dalje možemo raditi preko onlajn platforme i sa našim učenicima u započetim ili novonastalim eTwinning projektima. Nemojte se obeshrabriti ni u postizanju ciljeva potrebnih za proljetnu kampanju. Učestvujte i komunicirajte, a Državna služba će dalje davati ogromnu podršku za Vaše aktivnosti i prijedloge.

Naših osam odvažnih i vrijednih ambasadora će također pružiti neophodnu podršku kako novim tako i iskusnijim eTwinnerima u BiH. Samo razmijenom informacija i znanja možemo kontinuirano ostvarivati naše eTwinnerske ciljeve.

Želimo da se ova vanredna situacija što prije završi u cijelom svijetu a da se svi mi vratimo u normalne i pobjedničke tokove naših života. eTwinnerski do postavljenih ciljeva 😊

Puno uspjeha u drugom polugodištu školske 2019/2020 godine želi vam vaš,

eTwinning tim

eTwinning vijesti

Za eTwinning 2020. je godina klimatskih promjena i ekoloških izazova.

“Naš je cilj pomiriti ekonomiju sa planetom Zemljom, da pomirimo način naše proizvodnje, način kako konzumiramo, sa našom planetom i da sve to funkcioniše za naše ljude”

Ursula von der Lejen, predsjednica Evropske komisije

Podržavajući [Evropski zeleni sporazum](#), eTwinning priznaje da će današnji učenici sutra biti odrasli ljudi. Vjerovatno će osjetiti efekte klimatskih promjena. Zbog toga je neophodno naučiti održivo živjeti kako bi se suprotstavili klimatskim promjenama i drugim izazovima okruženja.

- Proletna kampanjaje počela je 02. marta. 2020. godine i učestvuje 8 eTwinning amabasadora iz BiH (Alma Đedović, Azra Šoše, Fatima Kličić, Lejla Hujdur, Nijad Salihović, Nada Sokolović, Adela Dobrić i Sandra Sredojević)
- Redovni sastanci eTwinning tima sa ambasadorima (Planirane aktivnosti i realizacija postavljenih ciljeva)
- **U ovom periodu realizovano 10 radionica i 4 vebinara**
- **Statistički povećan broj korisnika eTwinning portala u BiH kao i broj projekata i novih škola**

Oznaku eTwinning škole za 2020. godinu ponijelo je 8 škola u Bosni i Hercegovini i to:

JU OŠ Sveti Sava, Foča

JU OŠ Veselin Masleša, Foča

JU OŠ Vuk Karadžić, Vlasenica

JU OŠ Osman Nakaš, Sarajevo

OŠ Petra Bakule, Mostar

JU Gimnazija Dobrinja, Sarajevo

Srednja ekonomska škola, Sarajevo

JU Srednja zubotehnička škola, Sarajevo

Evropski paket alata za škole nudi konkretne ideje za poboljšanje saradnje unutar škole te s drugim školama i sa širom zajednicom kako bi se svojoj djeci i mladima omogućilo postizanje uspjeha u školi. Školski direktori, nastavnici, roditelji i druge osobe uključene u različite aspekte školskog života ovdje mogu pronaći korisne informacije, primjere mjera i dodatne materijale koji bi mogli obogatiti njihov rad na pružanju efikasnog i visokokvalitetnoga predškolskog i školskog obrazovanja.

Cilj Paketa alata je podržati razmjenu i [prenos najboljih praksi](#) i iskustava među nastavnim osobljem i kreatorima politika.

<https://www.schooleducationgateway.eu/hr/pub/profile.cfm?do=toolkitforschools>

Sve naše aktivnosti pratite na našoj zvaničnoj web stranici

<https://aposo.gov.ba/bs/erasmus/etwinning/>

i na fejsbuku *eTwinning* BiH.

eTwinning

Ulaganje u nastavnike je ulaganje u budućnost

Posljednjih godina uočili smo povećan broj problema s kojima se susreće nastavničko zvanje, kao što su [pad prestiža](#), [sve starija nastavnička populacija](#) te [visoke stope osipanja nastavnika](#). Razumijevanjem različitih problema i pripremanjem za budućnost, uključujući pružanje [rane podrške karijeri](#) i [mentorstvo](#) za nastavnike i direktore škola, “[može se stvoriti snažnije i privlačnije](#)” zvanje u području školskog obrazovanja. Ovdje se navode tri načina kako to postići.

Poblize se upoznati s projektom “Nastavničke karijere”

Nastavničko zvanje se razvijalo i mnogi faktori koji su uzrokovali tu promjenu, kao što su **razvoji u obrazovnom upravljanju** i promjene **uvjeta tržišta rada** za nastavnike, nisu još dobro shvaćeni. Njihovo je razumijevanje cilj sistemskog uporednog projekta [Nastavničke karijere](#), prvog te vrste. U projektu se istražuju promjene i transformacija, i u obrazovanju i na tržištima rada, koje su nas dovele do “[krize nastavničkog zvanja](#)”.

Cilj projekta jeste da:

- objasni promjene u nastavničkoj politici na nacionalnom i međunarodnom nivou te njihove rezultate;
- razumije pad statusa i privlačnosti nastavničkog zvanja;
- ispita postupak raspodjele nastavnika na tržištu rada;
- osigura održivost zvanja predviđanjem osipanja i mobilnosti nastavnika.

Projekt Nastavničke karijere finansira [Evropsko istraživačko vijeće \(ERC\)](#), kao dio [istraživačkog i inovacijskog programa Evropske unije Obzorje 2020](#).

Početak za svakoga može biti težak. To se naročito odnosi na nove nastavnike, koji se mogu osjećati bačeno i bespomoćno te bez potrebne podrške u prvih nekoliko godina rada. Srećom, postoje inicijative kao što su [Alustavat Opetajat Toetav Kool](#) (Škola za nove nastavnike), u okviru kojih se, osim što se **analiziraju potrebe i podiže svijest** o problemima s kojima se susreću novi nastavnici – pružaju **potrebni resursi, osposobljavanje i podrška**.

Neprofitna inicijativa iz Estonije saraduje s mrežom škola, a svaka škola provodi [deset osnovnih načela](#), koja se temelje na opažanjima i konsultacijama s nastavnicima, čelnicima obrazovnih institucija i ostalim učesnicima i koja služe kao vodič u vezi s pitanjem kako stvoriti zajednicu podrške. Obuhvaćeni su [treniranje i mentorstvo](#), kao i **dijeljenje informacija i resursa**, čak i prijedlozi o **raspodjeli upravnih zadataka**.

Otkad je program prvi put proveden, **2016**, nastavnici su ukazali na porast u [samoučinkovitosti](#) i razvoju svojih **nastavničkih vještina**. Mreža trenutno ima [85 škola članica](#) širom Estonije.

NVO saraduje s [Nacionalnom fondacijom civilnog društva](#) i s [Ministarstvom za obrazovanje i istraživanje](#) u Estoniji i primalac je podrške Start-up inkubatora u 2017. [NULA](#).

Ključni razvoj kompetencija, resursi za onlajn podučavanje i učenje

Uz mnoge školske obrazovne sisteme koji se odjednom prebacuju na internetske časove, dijelimo neke veze kako bismo pomogli i motivisali nastavnike.

Opći savjeti za dizajn i pripremu lekcija:

Edublogerica Katlin Moris (Kathleen Morris) objavila je internetsku stranicu kao odgovor na zatvaranje škola, sa ogromnim rasponom prijedloga iz cijelog svijeta o tome kako nastavnici i škole mogu da pristupe mrežnoj nastavi.

UNESCO je objavio i koristan popis obrazovnih aplikacija i platformi.

I ne zaboravite da ovaj internetski kurs za stručno usavršavanje na Formalnom ocjenjivanju također počinje 16. marta. Možete se javiti čak i ako propustite početak, a pretpostavljamo da će nastavnici htjeti razgovarati na mrežnim platformama.

8 ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje:

Pismenost

U projektu [Let's cross the boundaries of primary education together](#) (Prolazimo granice osnovnog obrazovanja zajedno), nastavnici i učenici iz različitih zemalja stvorili su časopise o različitim temama kurikuluma. Učenici su razvili svoje komunikacijske vještine, kao i znanje iz različitih predmeta. Časopisi su dostupni na mreži i uključuju kvizove koji se mogu dovršiti lekcijama ili za domaće zadatke.

Višejezičnost

Evropski centar za moderne jezike ima namjensku stranicu [New Media in Language Learning](#) (Novi mediji o učenju jezika). Puna je korisnih uputstava i ideja za nastavnike u vezi s digitalnom tehnologijom i onlajn učenjem, uključujući [DOTS – Developing Online Teaching Skills – training kit](#) (Razvoj mrežnih nastavnih vještina – Komplet za obuku)

Matematika i nauka

Evropska svemirska agencija [European Space Agency](#) ima fantastično mjesto za obrazovanje sa aktivnostima i resursima za nastavnika. Dostupna je na šest jezika.

Digitalna kompetencija

EU Code događa se u oktobru svake godine. Stranica 'Teach' na webu sadrži [Code Week linkove za mnoge različite resurse širom Evrope.](#)

Lične i društvene kompetencije

Dok je jedna škola u Hong Kongu održala virtuelni sportski dan [virtual sports day](#), internetska biblioteka ([GoNoodle online library](#)) nudi niz zabavnih plesnih video zapisa dizajniranih za djecu različitih nivoa obrazovanja koja ih mogu pratiti i kretati se.

Građanska kompetencija

EU kutak za učenje ([EU Learning Corner](#)) je mjesto gdje nastavnici mogu pronaći igre, takmičenja i knjige o aktivnostima ([games](#), [competitions](#) and [activity books](#)) kako bi pomogli učenicima da otkriju EU na odgovarajući način, u učionici ili kod kuće. Veb stranica je dostupna na 24 jezika a resursi se mogu naći po različitim temama i uzrastu učenika.

Poduzetništvo

Youth Start je evropski projekt koji ima poduzetničke aktivnosti i nastavne materijale ([Entrepreneurship activities and teaching materials](#)) na sedam jezika.

Kulturna svijest i izražavanje

Mnogi evropski muzeji nude internetske obilaske i obrazovne resurse, uključujući i aktivnosti učionice Kuće evropskih istorije ([House of European History classroom activities](#)) su dostupni na 24 jezika.

Međunarodni praktičari C&T (kreativnost i podučavanje) nude besplatne časove drame na mreži ([free online drama lessons](#)). Nastavnici također mogu ispuniti upitnik kojim će se voditi koji će se internetski resursi stvoriti u narednim sedmicama na ovoj stranici bloga COVID-19.

eTwinning

Trebaju li putanje nastavničke karijere više ruta?

Podučavanje je jedno od najvažnijih zvanja u našem društvu; međutim, tokom posljednjih 40 godina nedostatak nastavnika i visoke stope osipanja nastavnika stvorili su ozbiljne probleme u mnogim obrazovnim sistemima. Prema najnovijim studijama, ova situacija često odražava relativni pad ekonomskog i društvenog statusa zvanja kao i sve veće odgovornosti u poslu te povećanu složenost. Profesor Xavier Dumay ispituje nastavničke karijere “druge generacije” te bi li one mogle biti rješenje.

Slika: Cory Woodward / Unsplash.com

Ti su problemi zajednički mnogim zemljama. Kao rezultat pojavio se sve veći globalni prostor za upravljanje obrazovanjem od završetka Drugog svjetskog rata. Nastavnici su bili na agendi Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) od šezdesetih godina, a najviše od devedesetih. U EU, poslije Ugovora iz Maastrichta iz 1991. pojavili su se programi kojima su se podupirali međunarodna mobilnost i profesionalni razvoj trenera kao i pojačan interes u okviru evropske dimenzije za nacionalne kurikulume. Posljednjih desetljeća evropsko upravljanje obuhvatilo je mnogo opsežnije praćenje učenja nastavnika, putanje rada i karijere te probleme uključene u evropske obrazovne sisteme.

Među ključnim pitanjima o kojima se raspravljalo jesu nastavničke karijere. Uobičajeno se kritizira da se ne mijenjaju te da pojedincima ne nude mogućnosti za izazove i profesionalni razvoj, čime karijere postaju privlačne i stimulirajuće, i nastaju problemi u vezi s traženjem i zadržavanjem visokokvalitetnih kandidata. Čini se da obrazovni sistemi kao što su oni u Singapuru, Japanu te, u određenoj mjeri, u Australiji ili Peruu, promoviraju nastavničke karijere “**druge generacije**”, s ljestvicama u karijeri koje su usmjerene na dokaz o profesionalnom razvoju i ekspertizi.

Iako se o učincima tih modela nastavničke karijere druge generacije još u velikoj mjeri raspravlja u znanstvenoj zajednici, njihove temeljne pretpostavke potrebno je valjano ispitati.

Prvo, prisjetimo se, uz rizik da zvuči trivijalno, da su **profesionalni razvoj i početno osposobljavanje dvije strane iste kovanice** te da **bi oboje korijene trebalo imati u snažnom osnovnom profesionalnom znanju**, što čini sastavni dio dijaloga između nastavničkog zvanja, istraživača i tvoraca politika. Diskursi o nastavničkim karijerama često ukazuju na interes za zapošljavanje nastavnika s nastavničkom karijerom druge generacije, zbog njihovog stručnog znanja iz specijaliziranih predmeta ili profesionalnih domena, obično putem ubrzanih shema početnog osposobljavanja nastavnika. S druge strane, ove ubrzane sheme često idu ruku pod ruku sa shemama velike odgovornosti, čime se ograničavaju sposobnosti nastavnika da pridonose osnovnom znanju. Stavljanje profesionalne ekspertize nastavnika u središte sistema uključuje povjerenje u sposobnost nastavnika da prilagode svoje profesionalne prakse složenim situacijama poučavanja na temelju resursa koje su stekli u početnom osposobljavanju, u aktivnostima stalnog profesionalnog razvoja te različitim profesionalnim iskustvima.

Drugo, **horizontalnu – a ne samo vertikalnu – mobilnost potrebno je vrednovati**. U Singapuru, naprimjer, ljestvice u karijeri obuhvataju tri karijerne staze, s mogućim mostovima između sve tri staze: stazu poučavanja, stazu vodstva i stazu specijalista seniora. Staza poučavanja usredotočuje se na pedagoško znanje i vještine nastavnika. Obuhvata četiri faze u razvoju karijere, povezane s nivoima ekspertize u području poučavanja: nastavnik senior, nastavnik vođa, nastavnik magistar i nastavnik magistar direktor. Zanimljivo je da je specijalistička staza osmišljena kao doprinos od nastavničkog zvanja do razvoja osnovnog znanja za poučavanje i istraživanje te razvoj.

Treće, **profesionalizam nastavnika ne bi se trebao izjednačiti s profesionalizmom rukovodilaca**. U odnosu na profesionalni razvoj i učenje, nastavnici bi najprije trebali biti odgovorni svojim kolegama stručnjacima, a ne direktorima škola ili u pogledu pokazatelja učinkovitosti. Profesionalni je razvoj kontinuiran i dugotrajan postupak, koji nije moguće smanjiti na kratkoročne ciljeve i ograničene pokazatelje. Na isti način, hijerarhije u zvanju trebaju odražavati relativne nivoe profesionalne ekspertize, a ne (samo) razlike između rukovodećih i operativnih funkcija.

I posljednje, a ipak važno, **za uključivanje u profesionalni razvoj potrebne su sigurne buduće perspektive koje se oslanjaju na pogodne uvjete zapošljavanja**. Sheme obračuna plaća prema radu, pri čemu napredak na ljestvicama karijere uglavnom zavisi od pokazatelja uspješnosti učenika, suprotne su tome jer nastoje gurnuti nastavnike prema kratkoročnoj fleksibilizaciji, a ne stimulirati temeljni razvoj profesionalnih sposobnosti za visokokvalitetna obrazovna okruženja.

„Moramo se potruditi da nam škole ne ostare, da nam se prije vremena ne umore i da ne ostare prosvjetni radnici, da nam djeca dolaze u školu svoje a ne naše mladosti“

Dušan Radović